

Pozdravno pismo Vrhovnog komandanta
časopisu „Vojno delo“

Jačanje jedinstva naših pogleda

Povodom 30-godišnjice »Vojnog dela«, upućujem vam
srdačne pozdrave i čestitke.

Vaš časopis je u proteklom periodu doprinio teorij-
skoj razradi koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane,
razvoju vojne nauke, ideološko-političkom i vojnostruč-
nom uzdizanju kadrova i pripremi oružanih snaga i dru-
štva u cjelini za odbranu naše zemlje.

Povezujući bogata ratna iskustva iz narodnooslobodi-
lačke borbe sa savremenom teorijom, održali ste kontinu-
itet i autentičnost naše koncepcije opštenarodne odbrane.
O bogatim iskustvima iz našeg narodnooslobodilačkog rata
i oslobodilačkih ratova drugih naroda, treba još više ana-
litički, kritički i studiozno pisati, jer je to trajno izvoriste
i inspiracija za našu odbrambenu doktrinu. Ta iskustva
treba ugrađivati u savremena saznanja i praktična rješenja,
vodeći računa o opštim i posebnim uslovima u kojima
živimo. Pri tome, razvijati konstruktivnu borbu mišljenja,
jer samo principijelna rasprava može doprinijeti razvoju
naučne misli i korisne prakse. Ovakav prilaz teorijskim
odbrambenim problemima znači, u suštini, svjesnu borbu
komandi i organizacija SKJ za stalno unapređivanje i ja-
čanje jedinstva naših pogleda, što je zaloga uspješnog izvr-
šavanja svih zadataka koji stoje pred našim društvom i
njegovim oružanim snagama u očuvanju ugleda, slobode,
nezavisnosti i teritorijalnog integriteta naše zemlje.

Zadaci koji se danas postavljaju pred našu vojnu
publicistiku i vojnu nauku, pa i vaš časopis, proizilaze iz

razvoja samoupravnih društvenih odnosa i daljeg podrušt-
vljavanja odbrane i bezbjednosti, kao trajnog interesa na-
ših naroda i narodnosti. Međutim, ovaj razvoj ne smijemo
posmatrati izolovano od međunarodnih vojnopolitičkih pro-
cesa, u kojima vojna sila i blokovske vojnostrategijske
doktrine imaju značajno mjesto. Naša vojnonaučna misao
mora da izučava te procese, stvara perspektivu za sop-
stveni razvoj i daje odgovore na pitanja koja nameću
savremeni društveni, politički i vojnostrategijski uslovi.

U vašem daljem radu želim vam mnogo uspjeha.

7. decembar 1978. godine

VRHOVNI KOMANDANT
ORUŽANIH SNAGA SFRJ

Maršal Jugoslavije

Josip Broz Tito

VEŠTAČENJE
PREDSIEDNIKA
SOCIJALISTIČKE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE
JOSIPA BROZA TITA

BR. 126 OD 1. novembra 1946. GODINE

*perpetuum bratstvo jugoslovenske formiranja, a za navedite usluge u
izgradnji i uspostavljanju cratavak snage Socijalističke Fe-
derativne Republike Jugoslavije*

ODLUKOVANJE

*„Postojeći i ocupstuvacipis
Vojnogdelci”*

ORDENOM
NARODNE ARMIJE
SA LOVOROVIM VENCI
O GENU SLIZONI OVAPOVEDA
KANCELAR IZVODEN
1. novembra 1946.

Monce

30 godina „Vojnog dela“

Časopis „Vojno delo“ pokrenut je Naredbom Vrhovnog komandanta oružanih snaga druga Tita pre tri decenije. Povodom tog značajnog jubileja, Redakcija je izvršila izbor tekstova izvesnog broja autora iz tridesetogodišnjeg perioda, ilustrujući na taj način autentičnost koncepcije i doktrine odbrane naše socijalističke samoupravne zajednice, koncepcije čiji su izvori u našem narodnooslobodilačkom ratu i strategije čiji je neumorni tvorac i kreator Josip Broz Tito

Istovremeno, ovi prilozi najbolje svedoče kako se razvijala naša vojna misao i koliki je doprinos „Vojnog dela“ u posleratnom razvoju naših oružanih snaga.

JOSIP BROZ TITO

Nauka u službi odbrane zemlje

*(Iz intervjua povodom 25-godišnjice časopisa
VOJNO DELO br. 6/73)*

... Rezultati koje smo do sada postigli u pripremi našeg društva za odbranu su takvi da predstavljaju garanciju bezbjednosti i odbrambene sposobnosti naše samoupravne socijalističke zajednice. Posebno me raduje da su naši radni ljudi i građani, sve naše društveno-političke zajednice, društveno-političke organizacije i drugi, pripremu za odbranu shvatili kao svoj neposredan i stalan zadatak. Bez toga ne bi bili mogući dosadašnji uspjesi.

Podruštvljavanje odbrane je revolucionaran proces i trajan interes radničke klase, naroda i narodnosti Jugoslavije. Kao značajan i nerazdvojni dio samoupravljanja ono treba da doprinosi i jačanju jedinstva opštenarodne odbrane. Bez jedinstvene doktrine i strategije, jedinstvenih oružanih snaga, bez jedinstvenog cjelokupnog sistema odbrane nema uspješne odbrane.

Na nama je, na svim odgovornim faktorima u zemlji, da spremnost naše radničke klase, naših radnih ljudi za napore u odbrani pravilno usmjeravamo kako bismo još brže i bolje razvijali i unapređivali odbrambenu sposobnost cijelog društva. Za to još postoje neiskorišćene mogućnosti. Moramo stalno imati na umu da se socijalistička Jugoslavija nalazi na veoma osjetljivom vojno-političkom i stratezijskom području, na kome se prepliću mnogi i suprotni interesi. Time želim da istaknem da nas naše poslijeratno iskustvo upućuje da nezavisnost, samostalnost i slobodan razvitak možemo očuvati jedino ako smo potpuno jedinstveni i spremni da, oslanjajući se prije svega na sopstvene snage, svim snagama i sredstvima branimo nepovredivost naših granica, nacionalni suverenitet i socijalistički samoupravni razvoj. Postignuti rezultati u realizaciji koncepcije opštenarodne odbrane upravo potvrđuju da su naši radni ljudi i

građani svjesni te činjenice. Pri tome je veoma važno, da pravilno ocijenjujemo ko je prijatelj a ko neprijatelj naše socijalističke zajednice.

Što se tiče priprema oružanih snaga, mogu reći da sam zadovoljan postignutim rezultatima, jer su oružane snage uložile stvaralački napor na realizaciji koncepcije. Ono što je, po mom mišljenju, izuzetno značajno — realno smo utvrdili doktrinu i strategiju rata i oružane borbe, program izgradnje oružanih snaga, utvrdili smo njihovu strukturu, dimenzije i odredili pravce daljeg razvoja i priprema. To što je učinjeno počiva na realnim osnovama, jer vodi računa o karakteru našeg samoupravnog socijalističkog društva, prirodi i karakteristikama savremenog rata, interesima odbrane i realnim mogućnostima naše privrede. Sve potrebne pripreme oružanih snaga i cijelog društva izvršili smo tako da nas izbijanje kriza ili ugrožavanje zemlje ne može i ne smije iznenaditi.

Dosta je učinjeno i u pogledu moralno-političkog jedinstva, modernizacije, vojno-stručne obuke i borbene gotovosti Jugoslovenske narodne armije i teritorijalne odbrane, tako da su cjelokupne oružane snage osposobljene za izvršavanje postavljenih zadataka. One su spremne da pruže uspješan otpor u slučaju agresije i da obezbijede socijalistički razvoj i nezavisnost naše zemlje. Naše oružane snage su zajednička snaga radničke klase i radnih ljudi, svih naših naroda i narodnosti, njihov nerazdvojni dio, one taj svoj narodni i socijalistički karakter stalno produbljuju. . .

. . . Jugoslovenska narodna armija i teritorijalna odbrana su jedinstvene oružane snage naše zemlje, kao što mora biti i jedinstven sistem opštenarodne odbrane u cjelini, jer to zahtijevaju karakter našeg društveno-političkog uređenja, karakter i fizionomnja eventualnog rata. Odbrana bilo kog dijela naše teritorije tiče se podjednako svih nas. Mi organizujemo oružane snage na način koji najbolje odgovara našem samoupravnom sistemu, ekonomskim mogućnostima zemlje i zahtjevima uspješnog vođenja oružane borbe. Dobro organizovane i sve bolje obučene i opremljene snage teritorijalne odbrane, za koje se brinu sve društveno-političke zajednice, značajan su faktor naše odbrambene sposobnosti. Jugoslovensku narodnu armiju moramo i dalje opreмати modernim naoružanjem i opremom, solidno obučavati i stručno uzdizati starješinski i vojnički sastav kako bi svakim danom bila sve jača i spremnija. Isto tako, i teritorijalnu odbranu treba dalje opreмати u skladu sa jedinstvenim ciljevima, planovima i doktrinom upotrebe oružanih snaga. Jugoslovenska narodna armija i teritorijalna odbrana su dva oblika organizovanja oružanih snaga

sa jedinstvenim klasnim, političkim i vojnim ciljevima. Obje komponente naših oružanih snaga imaju istu društveno-političku suštinu.

Napomenuo bih da se u razvoju i modernizaciji naših oružanih snaga moramo što više oslanjati na sopstvene proizvodne snage, na sve veću osposobljenost naše industrije za proizvodnju masovnog i modernog naoružanja.

Prema tome, svi zajedno moramo neprekidno raditi na izgradnji i daljem usavršavanju naših oružanih snaga, pri čemu se aktivni i rezervni starješinski sastav nalazi pred velikim i odgovornim zadacima. Mislim, prije svega, na zadatke na polju moralno-političkog vaspitanja i vojno-stručne obuke koje moramo stalno podizati na još viši nivo. Obuka stanovništva, svih naših radnih ljudi i građana, a posebno omladine u fabrikama, školama i fakultetima, trajan je zadatak, i u tom pogledu veliku obavezu i odgovornost pred našim društvom ima Jugoslovenska narodna armija, jer sve mogućnosti još uvijek nisu iscrpljene. . .

. . . Izučavanje iskustava narodnooslobodilačkog rata jeste značajan zadatak ne samo vojne publicistike već i šire, jer narodnooslobodilačka borba je nepresušno vrelo za naš revolucionarni razvoj, za odbrambenu politiku i praksu. Ta iskustva su od posebnog značaja za daljnji razvoj i naše vojne teorije. Dosljedno ostvarujući principe koncepcije opštenarodne odbrane, moramo se stalno vraćati tom našem neiscrpnom izvoru.

Ovom prilikom ukazao bih, prvo, na kontinuitet koncepcije opštenarodne odbrane, koja je nastala i potvrdila se u narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji. Ona se kontinuirano razvijala kroz cijeli period naše socijalističke izgradnje, onako kako se razvijalo cijelo naše društvo. A to nije bilo kretanje u pravoj liniji, već buran proces izgradnje novog samoupravnog socijalističkog društvenog sistema. Bez shvatanja klasne suštine naše revolucije i uloge oružanih snaga u oružanoj borbi i revoluciji, bez razumijevanja našeg puta u socijalističkoj izgradnji i s njim povezane odbrambene politike, ne mogu se razumjeti ni naš savremeni društveni razvitak i suština klasne borbe, ne mogu se shvatiti socijalistički karakter ni zadaci oružanih snaga u odbrani nezavisnosti, samoupravnog socijalističkog sistema i tekovina naše narodnooslobodilačke borbe i revolucije.

Drugo, podsjetio bih na moralnu snagu naše revolucije, na ulogu čovjeka kao odlučujućeg faktora borbe i otpora. Svijest naših boraca i cijelog naroda proizilazila je iz društvene suštine našeg oslobodilačkog rata i karaktera revolucije. Moralno-politička snaga i svijest

naših boraca i naroda proizilazili su iz pravednih ciljeva i jasne perspektive revolucije, jer su svi naši borci i narod čvrsto vjerovali u te ciljeve, u sopstvene snage i u pobjedu.

Takva odlučujuća uloga čovjeka potvrdila se i u oslobodilačkim i revolucionarnim ratovima i poslije drugog svjetskog rata. Da pomenem samo Vijetnam, gdje je čovjek pokazao superiornost i nad najsavremenijom tehnikom kojom je raspolagao agresor. Koristeći se takvim iskustvima iz našeg narodnooslobodilačkog rata i ostalih ratova, mi i danas moramo voditi izuzetnu brigu o moralnom faktoru, o ljudima koji će biti odlučujući činilac i u eventualnom ratu.

Treće, mi smo u narodnooslobodilačkom ratu imali svoju originalnu strategiju i taktiku oružane borbe koja je vođena u specijalnim uslovima u hitlerovskoj evropskoj tvrđavi i uz postojanje brojnih domaćih kvislinga. Ta naša strategija i taktika bile su zasnovane na karakteru našeg rata i odlučujućoj ulozi čovjeka, koje su se u praksi pokazale superiornijim od neprijateljskih. Samo tako smo mogli postići uspjeh na bojnopolju. Ova iskustva iz borbenih dejstava moramo i dalje izučavati, ugrađivati ih u našu vojnu doktrinu, u obuku, jasno, polazeći od savremenih uslova i fizionomije eventualnog rata, realnih mogućnosti potencijalnog agresora, savremenog naoružanja itd.

To što su učinili časopis Vojno delo, ostala vojna publicistika i historiografija je dobro, ali to još nije dovoljno. Treba više studija, kritičkih analiza i takvih naučnih i stručnih radova koji će poslužiti mlađim kadrovima da dublje shvate našu borbu, da unapređuju doktrinu oružane borbe, da na bratstvu i jedinstvu, tradicijama narodnooslobodilačkog rata i revolucije, kao i na historiji naših naroda, vaspitavaju nove generacije. Uporedo s tim treba svestranije izučavati uslove borbe i iskustva oslobodilačkih i revolucionarnih ratova drugih naroda, naročito u oblasti oružane borbe, jer ti narodi vode borbu protiv moderno opremljenih trupa agresora i to veoma uspješno. . .

Narodna odbrana je sastavna, integralna funkcija našeg samoupravnog društva, uslov njegovog mirnog i bezbjednog razvoja. Jačanjem našeg samoupravnog društva jača i uticaj radničke klase tj. onih snaga koje stvaraju materijalna dobra, a samim tim jača i odgovornost za odbranu i samozaštitu. Većom materijalnom bazom i standardom radnih ljudi jačaće materijalna osnova odbrane i opšta spremnost da se štiti naša samoupravna zajednica.

U društvene procese, koji su široko pokrenuti u masama Pismom Izvršnog biroa, ustavnim promjenama i Platformom za X kongres

SKJ, svestrano je uključena i naša armija. Pripadnici Jugoslovenske narodne armije su aktivno učestvovali u progresivnim procesima u društvu, doprinosili njenoj stabilnosti, unutrašnjoj i spoljnoj bezbjednosti. Organizacija SK u Jugoslovenskoj narodnoj armiji pokazala je idejno-političku zrelost i spremnost da dosljedno sprovodi politiku Saveza komunista Jugoslavije i zbog toga je naša armija postigla značajne rezultate i ugled u društvu. Na tom putu treba istrajati, postizati još veće rezultate, stalno kritički i samokritički provjeravati učinjeno, jer nikada ne treba biti zadovoljan dostignutim.

Zahvaljujući aktivnosti Saveza komunista, komandi i starješina, moralno-političkoj svijesti i odgovornosti pripadnika naše armije, razne nacionalističke, liberalističke i birokratsko-tehnokratske snage nisu uspjele u pokušaju da oslabe njeno jedinstvo. Moramo biti budni i čuvati se raznih pokušaja stvaranja veštačkih dilema i nerazumijevanja u bitnim pitanjima odbrane zemlje, kao što su uloga, karakter, organizacija i perspektiva razvoja naših oružanih snaga, jer njihova specifičnost i zadaci ne dozvoljavaju da egzistiraju takve pojave. Njih treba što prije otklanjati da ne bi utjecale na borbenu gotovost, odnose među ljudima, na moralno-političko stanje. Nikom ne smijemo dozvoliti da pod bilo kojim izgovorom slabi snagu odbrane i bezbjednost zemlje.

Organizacija Saveza komunista u Jugoslovenskoj narodnoj armiji mora da podstiče i podržava napore komunista, komandi, starješina i vojnika u razvijanju svih elemenata koji doprinose jačanju borbene spremnosti i moralno-političke čvrstine JNA i borbenom, moralno-političkom jedinstvu oružanih snaga u cjelini.

Svojom idejno-političkom akcijom Savez komunista treba da se bori za humane međuljudske odnose, da razvija sve one moralne norme koje moraju da krase starješine i vojnike naše armije. Treba ulagati dalje napore na razvijanju bratstva i jedinstva, jugoslovenskog socijalističkog patriotizma, na stvaranju visoke moralno-političke svijesti pripadnika naših oružanih snaga . . .

. . . Vojna nauka i publicistika imaju vrlo odgovorne zadatke. Vojna nauka mora da sarađuje i da se oslanja na ostale nauke, ali i da samostalno izučava i predviđa razvoj, da krči put praksi, da je usko povezana sa praksom. Naša vojna publicistika mora da doprinosi teoriji i praksi izgradnje sistema opštenarodne odbrane, posebno oružanih snaga, da podstiče stvaralaštvo, da naša i strana dostignuća učini dostupnim ne samo oružanim snagama već i društvu u cjelini, da pomogne iznalaženju najboljih rješenja. Mislim da je to i

do sada dobro činila, ali u novim uslovima mora i više i bolje. Naravno da je potrebno da naše vojne starješine izučavaju vojnu nauku i nekih drugih zemalja.

Ne samo vojna nauka i publicistika nego, i sve druge nauke na svoj način i u svom domenu treba da doprinesu jačanju naše odbrane i samozaštite, a saradnja među njima treba da bude što bolja i tješnja. Naši zajednički naponi moraju biti usmjereni na to da se rat spriječi, da se agresor odvрати od svojih namjera, a ako do agresije dođe — da žrtava bude što manje a pobjeda što brža.

Koristim se ovom prilikom da časopisu Vojno delo čestitam ovaj značajan jubilej, sa željom da i dalje doprinosi teorijskoj razradi koncepcije opštenarodne odbrane, doktrine i strategije oružane borbe i stručnom uzdizanju starješinskog kadra naših oružanih snaga.

EDVARD KARDELJ

Politička i vojna strategija narodno-oslobodilačkog ustanka i socijalističke revolucije u Jugoslaviji i Titova stvaralačka uloga u njenom koncipiranju i realizovanju

(»VOJNO DELO« br. 2/77)

... Politička strategija Komunističke partije Jugoslavije uoči drugog svetskog rata i u našoj narodnooslobodilačkoj borbi i socijalističkoj revoluciji bila je polazna tačka i sastavni deo njene vojne strategije, kao i obrnuto. Od uspešnosti ostvarivanja političke strategije zavisilo je da li ćemo imati vojsku za ostvarivanje celokupnog našeg strateškog koncepta narodnooslobodilačkog rata. Jer pogrešno je ako neko misli da su samo patriotizam i patriotski deo platforme narodnooslobodilačkog pokreta bili dovoljni da masa boraca dobrovoljno uzme oružje u ruke i da ide u rat. Ogromna većina naroda je zaista bila veoma patriotski raspoložena i spremna za borbu protiv okupatora. Ali, taj veliki masovni patriotski pokret imao je, pored nacionalne, i klasne, socijalno-ekonomske, političko-ideološke, kulturne i druge društvene komponente, te je u sebi nosio i određene protivrečnosti, kao i akutne i potencijalne sukobe. Rukovodstvo Ko-